

Rețeaua Bibliotecilor Agrare din Republica Moldova

Viorica Ciorba, Director adjunct BRȘA

Rețeaua Bibliotecilor Agrare din Republica Moldova (RBA RM) a fost fondată în 1974 și actualmente include 18 biblioteci de pe lângă colegii și instituții de cercetări științifice din domeniul agriculturii:

➤ Biblioteca Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a RM

➤ Biblioteca Colegiului Agroindustrial din Rîșcani

➤ Biblioteca Colegiului Tehnic Agricol din Svetlii

➤ Biblioteca Colegiului Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău

➤ Biblioteca Colegiului Tehnic Agricol din Soroca

➤ Biblioteca Colegiului Agricol din Țaul

➤ Biblioteca Colegiului de Zootehnie din Brătușeni

➤ Biblioteca Colegiului Agroindustrial din Grinăuți

➤ Biblioteca Liceului Teoretic Agrar

➤ Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg

➤ Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Culturile de Cîmp

➤ Biblioteca Institutului de Protecție a Plantelor

➤ Biblioteca Institutului Național de Zootehnie și Medicină Veterinară "TEVIT"

➤ Biblioteca Institutului Național al Viei și Vinului

➤ Biblioteca Institutului de Cercetări pentru Pomicultură

➤ Biblioteca Institutului de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie "N. Dimo"

➤ Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice și Construcții Tehnologice pentru Tutun și Produse din Tutun.

Scopul activității bibliotecilor agrare este asigurarea accesului tuturor utilizatorilor la resursele informaționale agrare naționale și internaționale.

Bibliotecile din RBA din RM conțin cel mai valoros torent informațional agrar. În prezent fondul documentar al bibliotecilor agrare cuprinde peste 759 006 volume, inclusiv cărți, publicații periodice și electronice. Acest potențial informațional este utilizat de 6 550 beneficiari, care anual împrumută circa 302 614 de documente.

Analizînd împrumutul documentelor după principiul de limbă, constatăm că e în continuă creștere numărul utilizatorilor ce preferă publicații în limba română. Crește și interesul pentru publicațiile în limbi străine, în special — engleza.

Situația financiară precară din republică are un impact negativ asupra dezvoltării colecțiilor de bibliotecă, inclusiv a resurselor informaționale agrare.

În ultimii ani putem constata o descreștere în achiziția de documente. Dacă facem o analiză a dezvoltării colecțiilor din bibliotecile agrare în ultimii 3 ani constatăm că în 2000 au fost achiziționate 6 577 documente, în 2001 — 3 289, iar în 2002 — 5 092 documente.

Principala sursă de completare a bibliotecilor agrare rămîne a fi bugetul instituțiilor din care fac parte și donațiile făcute din partea unor organizații.

Achiziția de publicații periodice, gen de publicații ce reprezintă principala sursă de informare curentă, în bibliotecile agrare se realizează în dependență de posibilitățile financiare. O parte din biblioteci sunt abonate la ediții periodice străine. În Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg abonarea la revistele de profil este realizată la un nivel satisfăcător. Biblioteca primește 2 titluri de reviste internaționale: CROP SCIENCE – SUA și MAYDICA – Italia.

Bibliotecile colegiilor își axează politica de achiziții pe sprijinirea procesului de studii, acoperirea disciplinelor cu publicații didactice.

Bibliotecile instituțiilor de cercetări științifice pun accent pe achiziția de carte conform profilului institutului, programelor de cercetare.

Servirea utilizatorilor. Bibliotecile agrare servesc un cerc foarte larg de utilizatori: studenți, profesori, savanți, specialiști, practicieni, fermieri, agricultori etc.

Servirea informațională a utilizatorilor în bibliotecile agrare se realizează prin diferite forme și metode de informare. Cea mai utilizată metodă de informare în bibliotecile agrare sunt expozițiile informative "Intrări Noi" și expozițiile tematice pe cele mai actuale probleme ale științei și practicii agrare.

În bibliotecile instituțiilor de cercetări științifice se utilizează pe larg Ziua Specialistului, metodă ce conține mai multe acțiuni de popularizare a realizărilor din domeniul agriculturii: expoziții de documente, reviste bibliografice, cuvântări ale specialiștilor, schimb de experiențe.

O altă metodă eficientă de informare utilizată în bibliotecile respective este Difuzarea Selectivă a Informației, al cărei scop este livrarea informației cu privire la sursele de documentare noi, referitoare la o anumită temă.

Un rol important în satisfacerea necesităților informaționale a specialiștilor revine resurselor electronice, în special a celor disponibile on-line. Printre sursele electronice, accesibile on-line, utilizate de bibliotecile agrare în procesul de satisfacere a necesităților de informare a utilizatorilor, menționăm: AGRIS, CARIS, FAOSTAT, AGROS, AGRICOLA etc.

Transformările social economice din domeniul agriculturii (aparitia formelor noi de proprietate, metodelor noi de gospodărie, utilizarea tehnologiilor agrare moderne) necesită o asigurare informațională complexă și utilizarea experienței țărilor de peste hotare cu un nivel avansat al agriculturii.

Toate aceste momente au contribuit la atribuirea unei importanțe deosebite servirii informaționale a specialiștilor din domeniul agriculturii.

Bibliotecile nu sunt în stare întotdeauna să satisfacă necesitățile de informare ale utilizatorilor reieșind doar din resursele informaționale proprii. În condițiile în care bibliotecile nu dispun de resurse financiare adecvate pentru achiziționarea documentelor, cooperarea la nivel național și internațional devine un instrument eficient în satisfacerea cererilor de informare a utilizatorilor.

O punte de colaborare și cooperare între bibliotecile agrare din RM și bibliotecile și centrele de informare agrare internaționale o constituie Biblioteca Republicană Științifică Agricolă, care servește ca centru național și internațional a împrumutului interbibliotecar în domeniul agrar.

Fiind membru AGLINET, BRȘA oferă bibliotecilor din RBA RM posibilitatea de a solicita documente din torentul informațional mondial. Pentru a face comandă la una din bibliotecile agrare membre AGLINET, bibliotecile agrare din RM, mai întâi de toate completează buletinul de cerere pentru împrumut interbibliotecar, pe care îl transmit BRȘA. În scopul completării buletinului de cerere bibliotecile consultă baza de date AGRIS pentru a identifica elementele bibliografice ale documentelor. Bibliotecile ce nu au acces on-line sau off-line la această bază de date trimit direct cererea de informare a specialiștilor la Centru de Împrumut Interbibliotecar din RM pentru a fi prelucrată.

Bibliotecile transmit buletinele de cerere către Centru prin poștă electronică, fax, telefon, în dependență de posibilitățile bibliotecii.

Împrumutul Interbibliotecar Internațional AGLINET permite accesul specialiștilor la documentele din torentul documentar mondial agrar și posibilitatea de a cunoaște cele mai noi realizări ale științei și ale tehnologiilor agrare din lume.

Automatizarea bibliotecilor agrare se află într-o fază incipientă, însă unele biblioteci au atins careva realizări în acest sens.

În 1989 Institutul de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg a achiziționat programul specializat DIAL în scopul stocării informației de

profil în memoria calculatorului. Pentru asigurarea informațională a celor mai actuale probleme din domeniul agriculturii biblioteca, în colaborare cu serviciul de informare tehnico-științific a institutului respectiv, au purces la elaborarea bazelor de date tematice. Biblioteca a creat 3 baze de date tematice retrospective: CROPS reflectă informații despre documentele din domeniul ameliorării și cultivării porumbului și sorgului și cuprinde perioada anilor 1975-1993; baza de date Condiții climaterice ale țărilor CSI și România cu o retrospectivă de 100 ani (1895-1995); Androsterilitatea porumbului (1960-1995).

În prezent se continuă activitatea asupra creării și actualizării celor 12 baze de date din domeniul ameliorării și cultivării culturilor agricole: Porumb, Sorg, Rapiță, Cartof, Tomate, Ardei, Vinete, Plante Medicinale și Aromatice, Plante Decorative.

Biblioteca utilizează în procesul de regăsire a informației atât baze de date proprii cât și baze de date elaborate de alte organizații și centre de informare, ultimul tip servesc bazele de date CIPAL, tip ce conține informații despre firmele producătoare de mărfuri și prestări servicii și CVS, bază de date achiziționată din România și referitoare la agricultura generală.

Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Culturile de Cîmp (BICȘCC) din Bălți a pășit pe calea automatizării în 1994 prin achiziționarea programului de bibliotecă MARC.

În 1995 BICȘCC se integrează în spațiul agrar mondial prin participarea la elaborarea bazei de date globale AGRIS. Bibliotecii i se atribuie sarcina de a prelucra informația despre documentele de profil agrar editate pe teritoriul RM și prezentarea lor în baza de date AGRIS.

Celelalte biblioteci din rețea nu dispun de computere, însă utilizează pe larg computerele din alte subdiviziuni ale instituțiilor din care fac parte. Acces la Internet au bibliotecile: Biblioteca Colegiului Agricol din Rîșcani, Biblioteca Colegiului Tehnic Agricol din Soroca, Biblioteca

Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg, BICȘCC din Bălți, Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice și Construcții Tehnologice pentru Tutun și Produse din Tutun.

Creșterea volumului de documente necesită partajarea resurselor informaționale între diferite organisme de informare pentru evitarea unor costuri ridicate în procesele specifice. Apariția unor suporturi noi pentru informație ca și apariția și dezvoltarea rețelelor informaționale de comunicații, duc la necesitatea adoptării unor tehnici și metodologii unitare atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Reieșind din aceste considerente, în anul 1998 BRȘA a elaborat un concept al automatizării resurselor informaționale agrare din republică cu posibilități de încadrare ulterioară în Sistemul Național Automatizat de Biblioteci. Acest concept a stat la baza proiectului "Rețeaua Automatizată a Bibliotecilor Agrare din Republica Moldova" – un proiect complex ce constă din 2 părți:

1) automatizarea BRȘA – Bibliotecă nod;

2) interconectarea în rețea a tuturor bibliotecilor agrare și formarea Rețelei Automatizate de Biblioteci Agrare din RM.

Spre regret, s-a realizat doar prima etapă a proiectului, fapt ce are un impact negativ asupra utilizării raționale și în comun a resurselor informaționale agrare atât la nivel național, cât și internațional.

Automatizarea resurselor informaționale agrare ar permite satisfacerea la un nivel calitativ a cerințelor informaționale tot mai dinamice și mai nuanțate ale utilizatorilor, extinderea accesului la resursele informaționale agrare naționale și internaționale.

Activitatea bibliografică în bibliotecile agrare. În scopul valorificării patrimoniului național agrar și difuzării în timp și spațiu a informației bibliografice despre documentele din domeniul agriculturii, bibliotecile agrare duc o activitate intensă privind elaborarea lucrărilor bibliografice.

Un aport considerabil la valorificarea bibliografiei și științei agrare din RM îl constituie lucrarea bibliografică "Указатель печатных работ

сотрудников института”, elaborată de bibliotecile instituțiilor de cercetări științifice, membre a RBA. Bibliografia nominalizată cuprinde lucrările colaboratorilor instituțiilor respective.

Un exemplu de activitate comună a bibliotecilor din 2 țări poate servi lucrarea bibliografică “Viticultura Moldovei și a Ucrainei”, editată de Biblioteca Națională a RM și cea a Ucrainei, la care se alătură cu o participare activă și Biblioteca Institutului Național al Viei și Vinului.

Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Pomicultură a contribuit la elaborarea unei valoroase lucrări bibliografice de profil “Pomicultura Moldovei”.

Un gen deosebit de lucrări bibliografice privitor la problemele agriculturii îl constituie biobibliografiile consacrate unor savanți, personalități remarcabile ale științei agrare.

În 1998 Biblioteca Institutului de Cercetări Științifice pentru Porumb și Sorg a publicat în colaborare cu BRȘA biobibliografia “Vasile Micu”.

Un loc esențial în **perfecționarea profesională a bibliotecarilor** din RBA RM îl ocupă seminarele, conferințele, cursurile, organizate de BRȘA — Centru de Coordonare a RBA.

O formă eficientă de perfecționare profesională a bibliotecarilor o constituie conferințele științifico-practice, organizate în cadrul unei biblioteci. Tematica conferințelor este dictată de problemele actuale ale timpului sau cererea bibliotecarilor.

Conferințele, seminarele aveau o destinație specială: pentru bibliotecile colegiilor agrare și bibliotecile instituțiilor de cercetări științifice. Conferințele destinate bibliotecarilor din bibliotecile colegiilor agrare aveau ca tematică: utilizarea colecțiilor de bibliotecă, lectura în bibliotecile colegiilor agrare, organizarea aparatului-informativ bibliografic etc. Cele destinate bibliotecilor instituțiilor de cercetări științifice purtau un caracter mai științific și aveau ca tematică servirea specialiștilor din domeniul agriculturii, importanța împrumutului interbibliotecar în servirea specialiștilor.

În scopul realizării schimbului de experiențe între diferite țări bibliotecarii din bibliotecile instituțiilor de cercetări științifice din RM participau la conferințe, seminare organizate de BRȘA în colaborare cu bibliotecarii bibliotecilor agrare din Ucraina. Aceste conferințe au contribuit esențial la perfecționarea și actualizarea cunoștințelor profesionale ale bibliotecarilor și la implementarea în activitatea de bibliotecă a noi forme și metode.

Un mijloc sigur de perfecționare, de cunoaștere a experienței avansate este literatura de specialitate. Bibliotecarii din rețea sunt cititori fideli ai acestui gen de literatură. Ei împrumută documente din colecția serviciului Asistență de Specialitate a BRȘA.

În 1999 pentru bibliotecile colegiilor agrare a fost organizat concursul “Cea mai bună bibliotecă”, inițiat de serviciul Asistență de Specialitate al BRȘA și Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare din RM. În urma evaluării activității bibliotecilor pe primul loc s-a dovedit a fi Biblioteca Colegiului Agroindustrial din Rîșcani. Pe locul 2 și 3 s-au plasat Biblioteca Colegiului Tehnic Agricol din Țaul și respectiv Biblioteca Colegiului Tehnic Agricol din Svetlii.

Pentru viitor bibliotecile agrare vor contribui la o colaborare mai fructuoasă în vederea valorificării resurselor informaționale agrare, prin crearea bazelor de date, editarea lucrărilor bibliografice, iar realizarea conceptului de automatizare a bibliotecilor agrare ar permite utilizarea rațională și în comun a resurselor informaționale agrare, ar spori calitatea servirii informaționale a utilizatorilor.

